

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙ
Навчально-науковий інститут менеджменту та підприємництва
Кафедра публічного управління та адміністрування**

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної
роботи

“ ____ ” _____ 2018 року

ВИТЯГ З РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

РОЗВИТОК ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ

галузь знань: 28 ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

напрямок підготовки: 281 Публічне управління та адміністрування

освітньо-кваліфікаційний рівень: Магістр

Робоча програма навчальної дисципліни “Розвиток людського капіталу на регіональному рівні” для здобувачів вищої освіти за спеціальністю 281 “Публічне управління та адміністрування” галузі знань 28 “Публічне управління та адміністрування” за другим освітнім рівнем вищої освіти (магістр).

Укладач:

– Лук’янов О.П., доцент, к.іст.наук, доцент кафедри публічного управління та адміністрування

Робоча програма затверджена на засіданні
кафедри публічного управління та адміністрування

Протокол № ____ від “ ____ ” _____ 20__ р.

Завідувач кафедри публічного
управління та адміністрування

_____ В. В. Михальська
(підпис) (прізвище та ініціали)

“ ____ ” _____ 20__ р.

Схвалено науково-методичною радою
Навчально-наукового інституту
менеджменту та підприємництва
Державного університету телекомунікацій

Протокол № ____ від. “ ____ ” _____ 20__ р.

“ ____ ” _____ 20__ р.

_____ Голова НМРІ
(проф. Ващенко О.П.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Галузь знань: 28 Публічне управління та адміністрування	Цикл загальної підготовки	
	Напрямок підготовки: 281 Публічне управління та адміністрування		
Модулів – 2	Спеціальність: 281 Публічне управління та адміністрування	Рік підготовки	
Змістових модулів – 2		5-й	6-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____		Семестр	
(назва)			
Загальна кількість годин 150 год.		9-й,	11-й
	Лекції		
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 60 год. самостійної роботи студента – 90 год.	Освітньо-кваліфікаційний рівень: Магістр	9-й -30 год.	11-й – 10 год.
		Практичні, семінарські	
		9-й 30 год. – сем.	11-й – 10 год. - сем
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		9-й - 90 год	11-й – 130 год.
		Індивідуальні завдання:	
		Вид контролю:	
		9-й - іспит	11-й - іспит

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Розвиток людського капіталу на регіональному рівні» є формування у студентів знань щодо особливостей розробки, впровадження та моніторинг розвитку людського капіталу на регіональному рівні

Завданнями дисципліни є теоретична та практична підготовка студентів з таких питань:

- зацікавити студентів ідеями людського розвитку, викликати у них інтерес до наукових досліджень у цій сфері;
- сформуванню у студентів систему теоретичних і практичних знань про категорії, поняття, механізми забезпечення людського розвитку в світі і в Україні;
- дати студентам загальні ґрунтовні навички наукового аналізу процесів людського розвитку на державному та регіональному рівнях, зокрема, розрахунку, аналізу й моніторингу показників людського розвитку;
- сформуванню у студентів науково обґрунтовані, адекватні реальності, раціональні знання про процеси, явища й тенденції у сфері людського розвитку нашої країни: здоров'я, тривалість життя населення, освіту, культуру, інтелектуальний потенціал, рівень життя, нерівність, проблеми гендерної диференціації та ін.;
- навчити студентів використовувати здобуті знання в конкретних процесах управління у галузі забезпечення ефективного формування й розвитку людського потенціалу на всіх рівнях;
- сформуванню на цій основі доцільне ставлення студентів до власного людського потенціалу, вміння нарошувати й ефективно використовувати свій людський капітал, забезпечувати своїми силами власний розвиток, усвідомлено досягати реалізації своїх інтересів у соціальних відносинах.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- рівні людського капіталу;
- значення теорії людського капіталу для реалізації ідей людського розвитку;
- особливості формування концепції людського розвитку;
- джерела інвестицій у людський капітал;
- методи економічної оцінки ефективності інвестування в людський капітал;
- способи оптимізації зв'язку між економічним зростанням та людським розвитком;
- систему показників, що характеризують людський розвиток регіонів країни;
- передумови, показники, чинники і результат людського розвитку;

вміти:

- визначати ефективність інвестицій у людський капітал;
- здійснювати вибір оптимального варіанту інвестування в людський

4. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота									Підсумковий тест за	Підсумковий тест (залік)	Сума
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2							
T 1	T 2	T 3	T 4	T 6	T 7	T 8	T 9	T 10			
3	3	3	3	3	3	3	3	3	10	20	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Методичне забезпечення

1. Робоча програма навчальної дисципліни.
2. Програма навчальної дисципліни.
3. Конспект лекцій та презентації.
4. Методичні рекомендації до практичних занять.
5. Кейсові вправи.
6. Білети до складання іспиту.

6. Рекомендована література

1. Алексеев А.М. Моделирование экономических программ / Алексеев А.М., Козлов Л.А., Крючков В.Н. – М., 1976. – 280 с.
2. Больц Н. Размышление о неравенстве. Анти-Руссо [Текст] / пер. С нем. И.А. Женина; под науч. ред. Я.Н. Охонько; Нац. исслед. ун-т «Высшая школа экономики». – М. : Изд. Дом Высшей школы экономики, 2014. – 272 с.
3. Вайс К.Г. Оцінювання: Методи дослідження програм та політики / Пер. з англ. – К. : Основи, 2000. – 671 с.
4. Ведунг Е. Оцінювання державної політики і програм / Пер. з англ. В.Шульга. – К. : Всеуито, 2013. – 350 с.
5. Геєць В.М. Наслідки демографічних викликів для економічного зростання в Україні // Демографія та соціальна економіка. – 2017. – № 1(15). – С. 3–23.
6. Герасименко Г.В. Концепція соціальної держави: еволюція наукових поглядів і сучасні виклики // Вісник ХНУ. Серія «Економічні науки». 2012. – № 3. – Т. 1. – С. 202–205.
7. Грیشнова О.А. Людський капітал: формування в системі освіти і професійної підготовки. – К. : Т-во «Знання», КОО. – 2001. – 254 с.
8. Держава і суспільство в Україні: історія і сучасність / За ред. д.і.н. О.М.Майборода – К.:ІПіЕНД ім.І.Ф.Кураса НАН України, 2013.–184с.
9. Державний бюджет і бюджетна стратегія в умовах економічних реформ: у 4 т. / ДННУ «Акад. фін. управління». – К., 2011. – Т. 4:
10. Державні соціальні видатки: напрями раціоналізації та підвищення ефективності. – 2011. – 608 с.
11. 27. Жувенель Б. Етика перерозподілу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://bookre.org/reader?file=187206>
12. Закон України «Про державні цільові програми» // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2004. – № 25. – ст. 352.
13. Зущик Ю. Лоббизм в Украине [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ucipr.kiev.ua/publications/lobbizm-v-ukraine-chastina-i/lang/video.google.com>

14. Інноваційний розвиток в Україні: наявний потенціал і ключові проблеми його реалізації: Аналітична доповідь Центру Розумкова // Національна безпека і оборона. – 2014. – № 7. – С. 1–24.
15. Лібанова Е.М. Соціальні проблеми модернізації української економіки // Демографія та соціальна економіка. – 2012. – № 1(17). – С. 5–22.
16. Лукьяненко Д. Глобальное экономическое развитие: тенденции, асимметрии, регулирование. Монография / Лукьяненко Д., Колесов В., Колот А., Столярчук Я. – К., 2013.
17. Людський розвиток в Україні: інноваційний вимір (колективна монографія) / За ред. Е.М.Лібанової. – К. : Ін-т демографії та соціальних досліджень НАН України, 2008. – 316 с.
18. Людський розвиток в Україні: історичний вимір трансформації державної соціальної політики (колективна монографія) / за ред. Е.М.Лібанової. – К.: Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М.В.Птухи НАН України, 2014. – 380 с.
19. Людський розвиток в Україні: Мінімізація соціальних ризиків (колективна науково-аналітична монографія) / За ред. Е.М.Лібанової. –К. : Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М.В.Птухи НАН України, Держкомстат України, 2010. – 496 с.
20. Людський розвиток в Україні: соціальні та демографічні чинники модернізації національної економіки (колективна монографія) / [Лібанова Е.М., Макарова О.В., Курило І.О. та ін.]; за заг. ред. Е.М.Лібанової. – К. : Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М.В.Птухи НАН України, 2012. – 320 с.
21. Людський розвиток в Україні: трансформація рівня життя та регіональні диспропорції (колективна монографія) / відпов. за випуск Л.М.Черенько, О.В.Макарова, за ред. Е.М.Лібанової. – У 2-х томах. –К.: Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М.В.Птухи НАН України, 2012. – 436 с.
22. Людський розвиток регіонів України: аналіз та прогноз (колективна монографія) / За ред. Е.М. Лібанової. – К. : Ін-т демографії та соціальних досліджень НАН України, 2007. – 367 с.
23. Макарова О.В. Політика сталого людського розвитку та ризику її реалізації для України / Sustainable development policies and social risk of
24. its implementation in Ukraine. In: SPOŁECZNO-KULTUROWE PROBLEMY ROZWOJU SPOŁECZEŃSTW POLSKI I UKRAINY: Warszawa, 2013, pp. 99–106.
25. Макарова О.В. Програми соціальної підтримки: оцінка результатів та шляхи удосконалення // Демографія та соціальна економіка. – 2013. –№ 1(19). – С. 47–56.
26. Макарова О.В. Регіональний індекс людського розвитку: причини та напрями удосконалення методики розрахунку / Макарова О.В., Гладун О.М. // Статистика України. – 2012. – № 1(56). – С. 10–15.

- 27.Макарова О.В. Соціальне відторгнення в Україні: специфіка прояву та методологія оцінювання // Демографія та соціальна економіка. –2011. – № 1(15). – С. 57–68.
- 28.Макарчук С.А. Етнографія України: Навчальний посібник. – Львів:Світ, 2004.
- 29.Маршалл А. Принципы экономической науки. М.,1993. – 594 с.
- 30.Методологічні положення стандартного модульного опитування населення щодо ефективності програм соціальної допомоги / Державна служба статистики України; Департамент обстежень домогосподарств [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
- 31.Національний класифікатор України. Класифікатор професій ДК 003:2010, затверджений Наказом Держспоживстандарту України від 28.07.2010 р. № 327.
- 32.Нерівність в Україні: масштаби та можливості впливу / за ред.Е.М.Лібанової. – К. : Інститут демографії та соціальних досліджень імені М.В.Птухи НАН України, 2012. – 404 с.
- 33.От трансформации – к обществу для всех. Региональный доклад о человеческом развитии / Региональное бюро ПРООН по странам Европы и СНГ. – Братислава. – 2011. – 132 с.
- 34.Пал, Леслі А. Аналіз державної політики / Пер. з англ. Іван Дзюб. –К. : Основи, 1999. – 422 с.
- 35.Пигу А. Экономическая теория благосостояния. – Т. 2. – М. : Прогресс, 1985.
- 36.Райнерт Э.С. Как богатые страны стали богатыми, и почему бедные страны остаются бедными / Пер. с англ. Н. Автономовой; под ред. В. Автономова; Нац. исслед. ун-т «Высшая школа экономики». – (Экономическая теория). – М., 2014. – 146 с.
- 37.Регіональний людський розвиток: Статистичний бюлетень / Відп.за вип. О.О.Кармазіна. – К. : Державна служба статистики України, 2014. – 62 с.
- 38.Саріогло В.Г. Оцінювання результатів державних соціальних програм: актуальність, методологія, інструментарій // Демографія та соціальна економіка. – 2013. – № 1(19). – С. 57–66.
- 39.Сорокин П.А. Социальная мобильность / Пер. с англ. М.Б.Соколовой, под. общей ред. В.В.Сапова. – М. : Academia; LVS, 2005. – XX,588 с.
- 40.Социальная политика: Энциклопедический словарь / Под ред.Н.А.Волгина. – М. : Академический проект, 2005. – 688 с.
- 41.Соціальні результати державних програм: теоретико-методологічні та прикладні аспекти оцінювання: монографія / за ред. Е.М.Лібанової; Інститут демографії та соціальних досліджень ім. М.В.Птухи НАНУ. – Умань : Видавець «Сочінський», 2012. – 312 с.

42. Сталий людський розвиток: забезпечення справедливості: Національна доповідь / кер. авт. колективу Е.М.Лібанова. – К. : Інститут демографії та соціальних досліджень ім. М.В.Птухи НАН України, 2012. – 412 с.
43. Указ Президента України від 25.06.2013 р. № 344/2013 «Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/>
44. Файоль А. Общее и промышленное управление [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://impisr.ru/images/6/6c/Fajol.doc>
45. Фінансова система національної економіки: проблеми розвитку та управління змінами: у 3 т. / за заг. ред. Т.І.Єфименко; ДННУ «Акад.фін. управління». – К., 2012. – Т. 3. – 2012. – 958 с.
46. Хайек Ф.А. Использование знания в обществе / Институт свободы московский либертариум [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.libertarium.ru/10062>
47. Ходов Л.Г. Основы государственной экономической политики: Учебник. – М. : БЕК, 1997.
48. Хорікава А. Соціальна справедливість з точки зору японців [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ecsocman.hse.ru>
49. Черенько Л.Н. Бедность в Украине: от стабильных тенденций к состоянию неопределенности // Еженедельник «Демоскоп». – М. : ИДНИУ ВШЭ. – 2013. – № 563–564 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://demoscope.ru/weekly/2013/0563/analit08.php>
50. Шумпетер Й. Теория экономического развития. М., Директ-Медиа, 2007.
51. Юм Д. Сочинения [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://rumagic.com/ru_zar/sci_philosophy/yum/0/j89.html
52. Якість інформаційного забезпечення соціальної політики: монографія / [Макарова О.В., Саріогло В.Г., Терещенко Г.І. та ін.]; за ред. Е.М.Лібанової. – К. : ДУХ І ЛІТЕРА, 2010. – 248 с.
53. Eurofound [Електронний ресурс]. – Режим доступу: eurofound.europa.eu/areas
54. Global Wage Report 2014/15. Wages and income inequality. ILO, 2014 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ilo.org/global/research/global-reports/global-wage-report/2014>
55. Human Development Report 2014. Sustaining Human Progress: Reducing Vulnerabilities and Building Resilience. UNDP. NY. 226 p.
56. Human Development Reports / United Nations Development Programme [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://hdr.undp.org/en/reports/global/hdr1990/chapters/>
57. Knowledge and Development. A Cross-Section Approach / Derek H.C.Chen and Carl J. Dahlman. The World Bank. Washington DC 20433. Millennium

Development Goals Ukraine 2013: National Report / Ministry of Economic Development and Trade of Ukraine. – Kyiv, 2013, 168 p.

58. National Human Development Report 2011. Ukraine: Towards Social Inclusion. -UNDP, UNDP in Ukraine, 2011. – 123 p.
59. National Human Development Report Poland 2012. Local and Regional Development [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://issuu.com/undp_poland/docs/lhdi_report_poland_2012_eng
60. Social Inclusion in Ukraine: European choice and social sector institutions (analytical report). UNDP, Kyiv, 2010, 84 p.
61. Technical notes. Calculating the human development indices-graphical presentation. Human Development Report 2014 [Електронний ресурс]. Режим доступу:
62. http://hdr.undp.org/sites/default/files/hdr14_technical_notes.pdf
63. The Human Capital Report (2013). Geneva : World Economic Forum, 574 p.
64. United Nations Development Programme [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://hdr.undp.org/en/content/table-1-human-development-index-and-its-components>

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Базова

1. Грішнова О. А. Людський капітал: формування в системі освіти і професійної підготовки. – К.: Т-во «Знання», КОО, 2009. – 254 с.
2. Грішнова О. А. Людський розвиток: Навч. посіб. - К.: КНЕУ, 2006. - 308 с.
3. Економіка розвитку: Підручник / О.М. Царенко, Н.О. Бей, І.І. Д'яконова, І.В. Сало; За ред. д.е.н., професора І.В. Сало. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2011. – 590 с.
4. Економіка України: стратегія і політика довгострокового розвитку / За ред. акад. НАН України В.М. Гейця. – К.: Інститут економічного прогнозування: Фенікс, 2008. – 1008 с.
5. Концепція сталого розвитку. С. І. Дорогунцов В. І. Потапов, Е. М. Лібанова, В. С. Міщенко, В. Я. Шевчук та інші. К – 2010. – 22 с.
6. Людський розвиток регіонів України: методика оцінки і сучасний стан / Лібанова Е. М., Власенко Н. С., Власюк О. С. та ін. К., 2011. – 110 с.
7. Мочерний С.В., Довбенко М. В. Економічна теорія: Підручник. – К.: Видавничий центр «Академія», 2010. – 856 с.
8. Сардак С. Е. Управлінсько-регуляторні аспекти розвитку людських ресурсів в умовах глобалізації : моногр. / С. Е. Сардак. – Д. : Вид-во ДНУ, 2012. – 460 с.
9. Тимошенко Л. М. Людський розвиток : навч. посіб. / Л. М. Тимошенко, С. Е. Сардак, О. В. Більська. – Д. : Вид-во ДНУ, 2010. – 192 с.
10. Трансформаційна економіка: Навч. посіб. / В.С. Савчук, Ю.К. Зайцев, І.Й. Малий та ін.; За ред. В.С. Савчука, Ю.К. Зайцева. – К.: КНЕУ, 2009. – 612с.
11. Україна. Цілі розвитку тисячоліття. – К.: Міністерство економіки та з питань європейської інтеграції України, 2011. – 24 с.
12. Человеческое развитие: новое измерение социально-экономического прогресса. Учебное пособие под ред. В. П. Колесова и Т. Маккинли. – М.: Права человека, 2011. – 464 с.

Допоміжна

1. Конституція України / К.: Преса України, 1997. – 80 с.
2. Закон України «Про зайнятість населення» // Відомості Верховної Ради. – 1991. – № 14. – ст. 170. – Із останніми змінами
3. Закон України «Про оплату праці» // Відомості Верховної Ради (ВВР), 1995, N 17, ст. 121 – Із останніми змінами
4. Закон України «Про прожитковий мінімум» // Відомості Верховної Ради, 1999, № 38, ст. 348 – Із останніми змінами
5. Кодекс Законів Про працю України // Урядовий кур'єр. – 2001. – 4 травня. – Із останніми змінами

Інформаційні ресурси

1. [http:// www.ukrstat.gov.ua](http://www.ukrstat.gov.ua) – сайт Державного комітету статистики України
2. [http:// www.president.gov.ua](http://www.president.gov.ua) – сайт Президента України
3. [http:// www.rada.kiev.ua](http://www.rada.kiev.ua) - сайт Верховної Ради України
4. [http:// www.kmu.gov.ua](http://www.kmu.gov.ua) – сайт Кабінету міністрів України

5. [http:// www.mfa.gov.ua](http://www.mfa.gov.ua) – офіційний сайт Міністерства закордонних справ України
6. <http://hdr.undp.org> – офіційний сайт Програми розвитку Організації Об'єднаних Націй <http://www.undp.org.ua/ua>
7. <http://alpha.rada.gov.ua> законодавство України на офіційному сайті Верховної Ради України
8. <http://www.nbuv.gov.ua> – електронний каталог Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського
9. www.ilo.org – сайт Міжнародної організації праці